

Mnenje Evropskega odbora regij – Evropsko sodelovanje na področju mladine (2010–2018)

(2016/C 120/06)

Poročevalec: Csaba BORBOLY (RO/EPP), predsednik regionalnega sveta Harghita**Referenčni dokument:** Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Osnutek skupnega poročila Sveta in Komisije za leto 2015 o izvajanju prenovljenega okvira za evropsko sodelovanje na področju mladine (2010–2018)

COM(2015) 429 final

POLITIČNA PRIPOROČILA

EVROPSKI ODBOR REGIJ

1. z zadovoljstvom ugotavlja, da je Komisija na področju mladine priznala pomen krepitve razvoja politik, ki temeljijo na dejstvih in podatkih, in čim bolj učinkovitega usklajevanja prizadevanj in virov EU, regij in držav članic, da se dosežejo cilji mladinske politike;
2. meni, da je posebej pomemben pristop Komisije, ki ugotavlja, da se je pri sodelovanju na področju mladine v obdobju 2016–2018 v skladu z možnostmi in z ustrezno prilagoditvijo politike treba hitro odzvati na nove izzive, kot sta vključevanje mladih beguncev in širjenje ekstremizma med mladimi;
3. glede na to izrecno pozdravlja koristi, ki jih zagotavlja okvir EU za evropsko sodelovanje na področju mladine (2010–2018), ker izboljšuje sodelovanje med državami članicami Evropske unije ter njihovimi lokalnimi in regionalnimi oblastmi, poleg tega pa odpira in razširja možnosti in prednosti projekta evropskega povezovanja za mlade; zato poziva Komisijo, naj nadaljuje in izboljša okvir za obdobje po letu 2018;
4. meni, da morajo zagotavljanje enakih možnosti, spodbujanje vključevanja v družbo ter povečanje konkurenčnosti mladih na trgu dela ob hkratnem spodbujanju aktivnega državljanstva (sodelovanja mladih), krepitve mladinskega dela, nediskriminacije in medkulturnega razumevanja v prihodnosti ostati osrednji cilji mladinske politike;
5. vendar pa izraža zaskrbljenost, da Komisija ne omenja vloge lokalnih in regionalnih oblasti v okviru mladinske politike, čeprav je povsem očitno, da imajo v večini držav članic, kjer obstajajo nacionalne politike na področju mladine, lokalne in regionalne oblasti v različnem obsegu odločilno pristojnost na tem področju;
6. ceni delo Eurostata, ki zagotavlja in usklajuje sklope podatkov v zvezi z vrsto dejavnikov, povezanih z mladino;
7. poziva Komisijo, naj na poddržavni ravni, vsaj do ravni NUTS 2, sistematično ocenjuje teritorialni učinek mladinske politike. Da bi se dodatno okrepila vloga regij pri izvajanju strategije EU za mlade, meni, da je treba v okviru odprte metode koordinacije med državami članicami EU oblikovati merljive kazalnike, konkretne akcijske načrte, povezane z mladino, v kar je treba vključiti vse ravni, in močna partnerstva med mladinskimi organizacijami in javnimi organi;

8. po posvetovanju z zainteresiranimi stranmi meni, da sta program Erasmus+ in jamstvo za mlade sicer bistvena instrumenta za doseganje strateških ciljev, vendar so problemi veliko bolj zapleteni in delovanje EU na področju mladine sega danes že veliko dlje od teh dveh učinkovitih instrumentov, ki se sicer zdita učinkovita, vendar sta dejansko nezadostna, saj je izvajanje jamstva za mlade še vedno zelo pomanjkljivo. Očitno je treba zlasti za ranljive skupine mladih pripraviti pobude podpore za mlade, ki zapuščajo sisteme socialnega varstva in tvegajo, da tako pri osemnajstih letih ostanejo brez vsakršnega mentorstva, ki bi jih lahko usmerjalo na poti v odraslost. Zato opozarja, da je treba v ustrezni obliki omogočiti dostop do drugih informacij o rezultatih na področju mladinske politike, zlasti pri vprašanjih, kot sta med drugim brezposelnost mladih in vključevanje v družbo. Tako bi lažje ugotovili, ali ne bi bilo dobro predvideti posebne pomoči iz evropskih strukturnih in investicijskih skladov že v tem programskem obdobju. Zaradi kompleksnosti in obsežnosti izzivov bi bilo treba mladinsko politiko z medsektorskim pristopom vključiti v vse politike EU, prek katerih ne bi le našli rešitev za akutne težave mladih, temveč bi to postalo izhodišče za ustvarjanje nove gospodarske rasti. Poleg tega lahko ponovno odkritje vrednosti starih tradicij in obrti pomeni nove poklicne možnosti. Prav tako si je treba še naprej zelo prizadevati, da bi spodbudili izmenjavo dobrih praks na področju sodelovanja mladih ter dela z mladino med državami članicami ter lokalnimi in regionalnimi oblastmi. Poleg tega bi bilo treba gospodarske argumente za izobraževanje in usposabljanje, o katerih je 12. decembra 2014 v okviru vmesnega pregleda strategije Evropa 2020 razpravljala Svet za izobraževanje, mladino, kulturo in šport⁽¹⁾, zdaj spremeniti v dejanske naložbe v izobraževanje kot del dolgoročnih programov EU za mladino in rast;

9. izraža zadovoljstvo, da Komisija s sistemom EURES za izmenjavo informacij o ponudbi delovnih mest izboljšuje zagotavljanje informacij za mlade iskalce zaposlitve ter da je uvedla pobudo „Tvoja prva zaposlitev EURES“ za pomoč mladim pri iskanju zaposlitve na tujem in sprejela konkretne ukrepe za izpolnitev priporočila Sveta o okviru za kakovost pripravništev, da se uporabo portala EURES razširi na pripravništva. Države članice poziva k širšemu izkoriščanju možnosti, ki jih ponujajo ti instrumenti;

10. z zaskrbljenostjo ugotavlja, da neposredna politična dejavnost (zlasti v obliki volilne udeležbe) pri mladih upada in je v primerjavi s starejšimi generacijami manjša; hkrati pa pozdravlja interes številnih mladih, da kot dejavni člani svojih lokalnih skupnosti prispevajo v obliki članstva v organizacijah, prek spletnih orodij (družbenih medijev) ali z opravljanjem prostovoljnega dela; v zvezi s tem je treba pozdraviti, da želijo Komisija in države članice izkoristiti nove oblike sodelovanja v demokratičnih procesih in dostop do političnega odločanja v okviru strategije EU za mlade; prav tako bi bilo treba mlade bolje seznaniti s pravico do predlaganja in podpiranja evropske državljanske pobude;

11. priporoča Komisiji, naj ob strogem upoštevanju odgovornosti držav članic za vsebino poučevanja in organizacijo izobraževalnega sistema prouči dobre prakse držav članic in regij pri poučevanju politične pismenosti in zniževanju starostne meje za volilno pravico, zlasti pa – neposredni ali posredni – vpliv teh dveh vidikov na politično delovanje mladih in večanje njihove pripravljenosti na udeležbo. Nato pa bi morala Komisija izsledke te študije posredovati državam članicam in regijam;

12. meni, da je še posebej pomembna vloga mladinskih in športnih organizacij, ki delujejo v formalnih okvirih ter na področju neformalnega in priložnostnega izobraževanja za aktivno prebivalstvo zunaj šol, saj v veliki meri prispevajo k razvoju participativnih kompetenc mladih in k izboljšanju postopkov odločanja; zato meni, da je podpora tem organizacijam pomembna;

13. poudarja tudi potrebo po prepoznavanju in jasnejšem pregledu nestrukturiranih skupin mladih, ki imajo vedno več pripadnikov tudi zaradi odgovorne uporabe družbenih omrežij. V njih so pogosto mladi, ki težko dobijo priložnosti in nimajo orodij za soočanje iz institucijami;

14. se zaveda pomena kakovostnega družbeno-vzgojnega dela ter potrebe po razvoju sposobnosti odzivanja na družbene, vedenjske in tehnološke spremembe; v zvezi s tem bi bilo treba dodatno podpreti tudi priznavanje in zagotavljanje vidnosti neformalnega in priložnostnega učenja pri delu z mladino;

⁽¹⁾ Sporočilo za javnost s 3358. zasedanja Sveta za izobraževanje, mladino, kulturo in šport, <http://www.consilium.europa.eu/en/workarea/downloadAsset.aspx?id=40802190967>.

15. izraža zaskrbljenost, ker se družbeno-vzgojno delo z mladino, ki je tudi na splošno v več državah članicah v pristojnosti lokalnih oblasti, sooča s krčenjem sredstev po vsej Evropi, čeprav bi bilo treba te dejavnosti še okrepiti zaradi vse večjega deleža mladih, ki jih ogrožata revščina in izključenost, ter vse pogostejših primerov nezdravega vedenja in s tem povezanega povečanja stopnje umrljivosti med mladimi. Predvsem je treba spodbujati pozitiven način življenja, ki pomeni manj uživanja prepovedanih drog, zlorabe alkohola, kajenja in debelosti, tudi s spodbujanjem telesne aktivnosti; hkrati je pomembno predlagati aktivne politike, da se mladim, vključenim v združenja, ali posameznikom omogočita osebni in poklicni razvoj, da bodo lahko „oblikovali nove oblike družbenih odnosov“ (bela knjiga Evropske komisije Nova spodbuda za evropsko mladino, 2001);

16. poziva, da se kot odgovor na trenutno migracijsko krizo in v okviru evropske agende o migracijah lokalnim in regionalnim oblastem zagotovijo neposredno dostopna finančna sredstva, da bodo lahko izpolnile svoje obveznosti v zvezi z migracijami in vključevanjem;

17. meni, da migracije mladine iz manj razvitejših evropskih regij ali regij, ki jih je gospodarska kriza najhujše prizadela, ogrožajo teritorialno in socialno kohezijo in vodijo v resne demografske izzive. Odbor poudarja, da je zato, da bi spodbudili rast in ustvarjanje delovnih mest v teh regijah, kar je ključnega pomena za preprečevanje množičnega odseljevanja mladine in posledičnega bega možganov, treba med drugim podpreti medregionalna partnerstva ter neposredne lokalne in regionalne akcije s posebnimi ukrepi, ki bi se financirali iz evropskih strukturnih in investicijskih skladov;

18. meni, da je izmenjava dobrih praks v medsektorskem sodelovanju v podporo mladim pomemben instrument, saj državam članicam ter lokalnim in regionalnim oblastem ter predstavnikom mladih omogoča, da se učijo drug od drugega. Poleg tega pobude, kot sta Evro-mediterska mladinska platforma in Evropski mladinski forum, spodbujajo dialog, npr. o vprašanih spodbujanja vseživljenjskega učenja in evropske mobilnosti, politike na področju izobraževanja in zaposlovanja ter enakosti spolov;

19. predlaga, da se pripravi osnovni sveženj, ki bi ga vsaka država članica EU, kjer je to mogoče, zagotovila mladim. V tem svežnju bi lahko posebno pozornost namenili dostopu do širokopasovnega interneta, možni osvojitvi znanja drugega tujega jezika vsaj na ravni B2 v okviru javnega šolstva, poklicnemu svetovanju in stalnemu mentorstvu, možnosti ustrezne vključenosti v prostovoljstvo, spodbujanju pripravljanja na prvo zaposlitev ter prožnim in dostopnim oblikam financiranja, potrebnega za študij v smereh, ki nudijo možnosti za zaposlitev. Obenem Evropsko komisijo poziva k ukrepom, s katerimi bo poskrbela, da vsi mladi v EU, ki jih zanima poklicno usposabljanje, dobijo do njega dostop ter se jim tudi „zagotovijo minimalne kvalifikacije ter znanja in spretnosti“, ki so priznane in potrjene v vseh državah članicah, s čimer bi jim omogočili dostop do minimalne stopnje izobrazbe in njeno dokončanje, s tem pa tudi pridobitev ustrezne ravni primernih znanj, podprtih z ustreznim potrjevanjem, ki priznava dodano vrednost dejavnosti, ki jih mladi izvajajo tudi v neformalnem okolju;

20. ugotavlja, da je treba v posameznih evropskih regijah izvesti študije, iz katerih bi bilo bolj razvidno, kakšen je položaj mladih glede nastanitve in primernosti stanovanj za bivanje. Dejansko je na tem področju še posebej potrebna izmenjava dobrih praks in priprava akcijskih načrtov na lokalni ravni, saj se ugotavlja, da je v številnih regijah preveč stanovanj, medtem ko mladi v več regijah nimajo ustreznih pogojev, kar zadeva kakovost stanovanjskega fonda, v drugih regijah pa so mladi izključeni zaradi izredno visokih cen stanovanj. Zato je treba na podlagi ustreznih podatkov pripraviti primerne akcijske načrte, da se poveča dostopnost dobrih stanovanjskih pogojev za mlade; Zlasti se predlaga, da se mladim nameni del socialnih stanovanj, s čimer bi se spodbujale oblike sosedске solidarnosti in sožitja med samostojnimi starejšimi osebami in mladimi ter bi se podprl nakup stanovanj s posojili z ugodnimi obrestmi za mlade;

21. poudarja, da je treba opredeliti, kako se na področju mladinske politike spoprijeti z izzivi, kot so usklajevanje znanj in spretnosti s potrebami delodajalcev, z vidika proizvodnje in ozemlja, zmanjšanje visoke stopnje brezposelnosti mladih, enakost možnosti za mlade v majhnih skupnostih na obrobni, najbolj oddaljenih, otoških ali podeželskih območjih, ki se soočajo z demografskimi problemi, ali pa tudi spodbujanje poklicnega usposabljanja, prilagojenega regionalnim posebnostim in posebnim spretnostim, ter izmenjave dobrih praks na tem področju, tudi prek poudarjanja pomena fizičnih poklicev; poudarja, da je usklajevanje znanj in spretnosti s potrebami delodajalcev pomemben dejavnik brezposelnosti mladih in nadaljnjega razvoja poklicnih možnosti mladih. Meni, da bi bilo treba vzpostaviti postopke, s katerimi bi zagotovili preverjanje in certificiranje znanja in spretnosti, ki jih mladi pridobijo v okviru neformalnega izobraževanja in prostovoljstva, s čimer bi mladim omogočili uporabo teh spretnosti pri iskanju zaposlitve. Poziva, naj se tem vprašanju nameni več pozornosti, in se zavzema za družbeno odgovornost gospodarskih družb, da se bodo podjetja vživela v mladino, ki ni le današnja in jutrišnja delovna sila, temveč tudi morebiten odjemalec njihovih storitev ali blaga;

22. meni, da je treba v okviru mladinske politike – tako na ravni držav članic kot lokalnih in regionalnih skupnosti – še naprej namenjati posebno pozornost vprašanjem, kot je diskriminacija mladih na podlagi bioloških ali družbenih vidikov spola, rase ali narodnosti, vere ali prepričanja, invalidnosti ali spolne usmerjenosti, pa tudi oblikovanju ukrepov, ki jih je treba sprejeti v zvezi s tem, vključno v zvezi s posebnimi težavami mladih iz nacionalnih in etničnih manjšin;
23. poziva regionalne in lokalne oblasti, na katere se to nanaša, naj naredijo vse, kar je v skladu z nacionalno zakonodajo in evropskimi načeli možno, da se ohranijo ustanove za izobraževanje nacionalnih in etničnih manjšin v njihovem maternem jeziku in da se ustanovijo še nove, ter poziva države članice, da mladim iz jezikovnih in nacionalnih manjšin – ob upoštevanju njihovega posebnega položaja glede izobraževanja – predlagajo rešitve za pouk, ki jim bo omogočal, da se učinkovito naučijo uradnega jezika države, v skladu z načeloma večjezičnosti in nediskriminacije;
24. meni, da je zaradi naraščajočega nasilja na podlagi spola med mladino prednostna naloga zagon nujnega akcijskega načrta, ki bi upošteval pomen dejanskega po spolu mešanega izobraževanja v vseh državah EU;
25. ugotavlja, da imajo mladi zgolj omejen dostop do virov financiranja, potrebnega za ustanovitev podjetij, za stanovanje ali nadaljevanje študija; zato meni, da morajo lokalne in regionalne oblasti poiskati lokalne rešitve, s katerimi bi lahko po eni strani prispevale k povečanju konkurenčnosti zadevne regije, po drugi strani pa tudi k boljšemu zagotavljanju enakih možnosti za mlade;
26. zato poudarja, da je treba spodbujati možnosti in prostore za združevanje mladih, ki jih nudijo lokalni akterji, v partnerstvu tudi z zasebnimi subjekti, ki razumejo potrebe zadevne ciljne skupine mladih in jih znajo spremeniti v zaposlitveno priložnost v prihodnosti, v priložnost preizkušanja podjetniških veščin in razvoja dejavnega sodelovanja;
27. poziva Komisijo in države članice, naj preverijo, ali so mladi ustrezno obveščeni glede delovnega prava, določb glede varnosti zaposlitve in zakonodaje za prostovoljce ter imajo potrebno zaščito, ko opravljajo plačano ali prostovoljno delo oziroma pripravništvo ali vajeništvo v državi prebivališča ali v državi članici, ki ni država, v kateri običajno bivajo; zato predlaga, naj se opirajo na že ustaljene mreže, kot so Europe Direct, Eurodesk ali Eures, in na lokalne oblasti kot glavne spodbujevalce mladinskih politik na svojem ozemlju;
28. poudarja, da je potrebna velika preudarnost glede zaščite mladih prostovoljcev ali mladih, ki so dejavni na trgu dela, in poziva regije, da proučijo, kakšne so na tem področju možnosti sodelovanja pri vzajemnem učenju in izmenjavi najboljših praks; Poleg tega poudarja, da je treba okrepiti socialno in civilno razsežnost prostovoljstva, tako kot v primeru civilne službe za mlade;
29. meni, da bi bilo smiselno po eni strani razmisliti, kako lahko nove vrednote, ki se pojavljajo v družbi in skupnosti – kot so okoljska ozaveščenost, tudi na področju trajnostne in energetske učinkovite proizvodnje, sodelovanje na lokalni ravni, podpora osebam v stiski in povečanje statusa obrtnih dejavnosti – spodbudijo mlade k sodelovanju v družbi in zagotovijo njihovo vključevanje v družbo, po drugi strani pa, kako spodbujati in podpirati temeljno vlogo družine, ki je najpomembnejša podpora za posameznikovo socialno in gospodarsko rast. Priporoča, da se v okvir novih ciljev za trajnostni razvoj (ZN) vključijo koncept družine in povezave z njim. Ukrepi podpore so namenjeni izvornim družinam, novim družinam in družinam, ki se šele oblikujejo. Ukrepi obravnavajo varstvo družine in podporo pri ustvarjanju družine in starševstvu, zlasti v regijah, ki se spoprijemajo z demografskimi izzivi;
30. Območja, ki so pretežno podeželska, bi morala nameniti posebno pozornost svoji mlajši populaciji, ki ima na teh ozemljih pravo strateško vlogo, in spodbujati ohranjanje njene ukoreninjenosti v podeželskem okolju, utrditi možnosti za njeno nadaljnje življenje v teh, pogosto zelo majhnih, naseljih, po najboljših zmožnostih na območju zagotavljanja nadaljnji obstoj kmetovanja po tradicionalnih metodah (s pomočjo ustrezne izobrazbe), ki so prijazne do okolja in upoštevajo načela trajnostnega gospodarstva, ne da bi te prakse ogrozile finančno vzdržnost in gospodarsko donosnost;

31. meni, da osamljeni ukrepi, ki jih posamezne države članice sprejemajo na področju mladinske politike, ne zadoščajo vedno, in da je njihovo usklajevanje pogosto pomanjkljivo; zato Odbor podpira predlog, da bi bilo na evropski ravni potrebnih več prizadevanj in ukrepov za izboljšanje usklajevanja, harmonizacijo in izkoriščanje možnosti sinergij, zlasti glede na to, da je mlada generacija bolj naklonjena mobilnosti in migracijam, ter poudarja, da je v spremenjeni politiki treba jasno opredeliti izjemno pomembno vlogo lokalnih in regionalnih oblasti;

32. meni, da je treba okrepiti vlogo mladih v demokratičnih procesih, da bi se slišal njihov glas. Za doseg tega cilja je treba spodbujati dialog med mladimi ter se pri tem opreti na sodelovanje civilne družbe in predvsem mladinskih organizacij, lokalnih oblasti – tako posameznikov kot združenj, neformalnih skupin, informacijskih centrov Europe Direct, ki lahko pripomorejo k zagotavljanju povratnih informacij med mladimi in institucijami, in NVO, ki so že od nekdaj tisti del prebivalstva, ki je najbolj odprt za spremembe in družbene inovacije ter sposoben spodbuditi prepoved celotne družbe; zato poudarja pomen razširjanja strukturiranega dialoga in izraža podporo novim pobudam, ki jih Komisija načrtuje na tem področju in vključujejo krepitev možnosti udeležbe mladih na splošno in organizacij, ki jih zastopajo; na koncu poudarja, da bi bilo za doseg tega cilja morda koristno predvideti strukturirane ukrepe, kot je bilo narejeno v jamstvu za mlade s pobudo za zaposlovanje mladih;

33. poudarja pomen razširitve strukturiranega dialoga in podpira nove ukrepe, ki jih Komisija predvideva na tem področju in se nanašajo na krepitev priložnosti za udeležbo mladih na splošno, hkrati pa tudi organizacij, ki jih zastopajo; opozarja, da bi bilo treba pri oblikovanju strukturiranega dialoga zlasti za mlade zagotoviti merila kakovosti, ki bi jih bilo treba v procesu dialoga čim bolj upoštevati. To med drugim vključuje partnerski dialog pod enakimi pogoji za obe strani ter zadosten časovni obseg. Mlade bi bilo treba na različnih političnih ravneh vključiti v oblikovanje mnenj na čim več tematskih področjih politike; zlasti pri pobudi za zaposlovanje mladih bi se lahko okrepila regionalna razsežnost sodelovanja mladih v obliki strukturiranega dialoga;

34. meni, da je pomembno spodbujati vključevanje mladih invalidov ter jim dejansko zagotoviti enakopraven dostop do možnosti, ki jih nudijo države članice in regije;

35. poudarja, da morajo politike EU in držav članic dajati prednost vključevanju ogroženih mladih, t. i. NEET (mladi, ki niso zaposleni, se ne izobražujejo ali usposablajo), ali mladim s priseljskim ozadjem, za katere je bolj verjetno, da bodo postali ogroženi;

36. meni, da je treba – glede na to, da se Evropa trenutno sooča z izjemno resno grožnjo terorizma, ki jo spremlja politična in verska radikalizacija, ki se na žalost širita med mladimi – v skladu s programom EU glede varnosti prednostno okrepiti njihovo sodelovanje in zaupanje v institucije, da bi preprečili nasilje, radikalizacijo in ekstremizem ter mladim zagotovili pravico do življenja v pluralističnih skupnostih, ki temeljijo na evropskih demokratičnih vrednotah, pravni državi in temeljnih pravicah;

37. priporoča, da evropske lokalne in regionalne oblasti – ob upoštevanju mladinskih politik EU in držav članic – pripravijo lokalne in regionalne strategije, ki so jasno usmerjene v specifične probleme in priložnosti mladih. Za krepitev možnosti vzajemnega učenja bi bilo treba zagotoviti, da ciljna skupina – mladi – pri pripravi teh načrtov čim bolj sodeluje pri njihovem snovanju, izvajanju in ocenjevanju ter da se spodbuja medsebojno učenje. OR hkrati poudarja, da bi morale vse mladinske strategije in politike vsebovati horizontalne ukrepe za boj proti diskriminaciji na podlagi bioloških ali družbenih vidikov spola, rase ali narodnosti, vere ali prepričanja, invalidnosti ali spolne usmerjenosti.

38. poziva Evropsko komisijo, naj spodbuja in podpira politike za razvoj podjetništva med mladimi v kulturnem in ustvarjalnem okolju za ustvarjanje novih delovnih mest in zagotavljanje učinkovitega odziva za vse mlade, ki želijo svoje hobije spremeniti v poklic v kulturnem sektorju.

V Bruslju, 11. februarja 2016

Predsednik
Evropskega odbora regij
Markku MARKKULA